INSTRUKCJA DLA UCZESTNIKÓW

MIĘDZYPOKOLENIOWEGO TURNIEJU

DEBAT OKSFORDZKICH ECOQUEST

1. Witaj w turnieju!

Przed Tobą wyjątkowe wydarzenie, podczas którego studenci i seniorzy połączą siły, aby wspólnie dyskutować o jednym z ważnych zagadnień współczesnej ekologii. Nie musisz być ekspertem od gospodarki odpadami ani mieć doświadczenia w przemawianiu przed publicznością. Liczy się Twoje zaangażowanie, umiejętność logicznego myślenia, otwartość na inne opinie oraz gotowość do współpracy.

Debata oksfordzka nie polega na kłótni ani na przekonywaniu innych za wszelką cenę. To uporządkowana dyskusja, w której dwie drużyny przedstawiają argumenty za określoną tezą i przeciwko niej.

Najważniejsze: podczas turnieju nie musisz reprezentować swoich prywatnych poglądów. Twoim zadaniem jest obrona stanowiska przydzielonego Twojej drużynie.

2. Teza turnieju

Wszystkie trzy debaty będą dotyczyły jednej wspólnej tezy:

„System kaucyjny powinien być obowiązkowym elementem gospodarki odpadami w Polsce”.

Co właściwie oznacza ta teza?

Zastanowimy się, czy obowiązkowy system kaucyjny jest właściwym rozwiązaniem dla Polski i czy powinien pozostać elementem krajowego systemu gospodarowania odpadami. Drużyna Propozycji będzie przekonywać, że obowiązkowy system kaucyjny jest potrzebny i uzasadniony. Drużyna Opozycji będzie wykazywać, że obowiązkowy charakter tego rozwiązania nie jest konieczny lub że istnieją rozwiązania bardziej odpowiednie. Możecie poruszać kwestie ochrony środowiska, kosztów, wygody

Dofinansowane przez Unię Europejską

konsumentów, dostępności punktów zwrotu, funkcjonowania sklepów oraz wpływu systemu na codzienne nawyki.

3. Jak wyglądają drużyny?

W turnieju bierze udział 12 osób, podzielonych na trzy czteroosobowe drużyny: A, B i C. W każdej drużynie znajdzie się dwóch studentów i dwóch seniorów. Składy zostaną ustalone przez Organizatora po zakończeniu rekrutacji. Nie trzeba samodzielnie szukać członków zespołu. Każda drużyna wybierze kapitana, który będzie odpowiadał za kontakt z Organizatorem i przekazywanie informacji pozostałym osobom.

Każda drużyna weźmie udział w dwóch debatach, raz jako **Propozycja** i raz jako **Opozycja**. Oznacza to, że każdy uczestnik wygłosi dwa przemówienia podczas całego turnieju.

4. Jak przebiegają rozgrywki?

Turniej odbywa się w systemie „każdy z każdym”.

Debata	Propozycja	Opozycja
I	Drużyna A	Drużyna B
II	Drużyna B	Drużyna C
III	Drużyna C	Drużyna A

Wszystkie pojedynki dotyczą tej samej tezy.

Po każdej debacie publiczność głosuje na drużynę, która przedstawiła bardziej przekonującą argumentację. Wyniki trzech pojedynków pozwolą wyłonić zwycięzców całego turnieju.

5. Kim są czterej mówcy?

Każda drużyna ma czterech mówców. Każdy z nich pełni inną funkcję.

MÓWCA 1 – OTWIERAJĄCY (2 MINUTY)

Rozpoczyna wystąpienie drużyny. Przedstawia stanowisko wobec tezy, wyjaśnia najważniejsze pojęcia i zapowiada kierunek argumentacji.

Dofinansowane przez Unię Europejską

Przykładowy początek Propozycji:

„Szanowny Marszałku, Szanowni Państwo, jako Drużyna Propozycji będziemy dziś bronić stanowiska, że system kaucyjny powinien być obowiązkowym elementem gospodarki odpadami w Polsce. Uważamy, że takie rozwiązanie pomaga ograniczać ilość odpadów i budować odpowiedzialne nawyki konsumenckie".

Pierwszy mówca powinien jasno pokazać, czego drużyna będzie dowodzić.

MÓWCA 2 – ARGUMENTUJĄCY (4 MINUTY)

Rozwija stanowisko drużyny. Przedstawia najważniejsze argumenty, wyjaśnia ich znaczenie oraz wykorzystuje przykłady, dane i inne wiarygodne źródła.

Przykładowy argument:

„Obowiązkowy system kaucyjny tworzy dodatkową zachętę do oddawania pustych opakowań. Konsument może odzyskać wpłaconą kaucję, dlatego zwrot opakowania staje się dla niego korzystny".

Nie wystarczy jednak samo stwierdzenie. Warto wyjaśnić, dlaczego dany mechanizm działa, jakie może przynosić efekty i jakie dowody go potwierdzają.

MÓWCA 3 – POLEMIZUJĄCY (4 MINUTY)

Jego zadaniem jest przede wszystkim reagowanie na argumenty przeciwników. Powinien wskazywać słabe punkty ich rozumowania, odpowiadać na zarzuty i wzmacniać argumentację własnej drużyny.

Przykładowa polemika:

„Drużyna przeciwna wskazała, że oddawanie opakowań wymaga dodatkowego wysiłku. Zwracamy jednak uwagę, że sam fakt występowania niedogodności nie przesądza jeszcze o nieskuteczności całego systemu. Należy porównać te trudności z korzyściami środowiskowymi".

Dobry trzeci mówca uważnie słucha wcześniejszych wystąpień i potrafi nawiązywać do nich bezpośrednio.

Dofinansowane przez Unię Europejską

MÓWCA 4 – ZAMYKAJĄCY (2 MINUTY)

Podsumowuje debatę z perspektywy własnej drużyny. Przypomina najważniejsze argumenty i wskazuje, dlaczego to właśnie jego zespół przedstawił bardziej przekonujące stanowisko.

Nie powinien wprowadzać nowych, zasadniczych argumentów.

Przykładowe zakończenie:

„Szanowni Państwo, w dzisiejszej debacie wykazaliśmy, że ocena obowiązkowego systemu kaucyjnego powinna uwzględniać zarówno jego koszty, jak i długofalowe korzyści. Nasza drużyna przedstawiła argumenty przemawiające za utrzymaniem tego rozwiązania. Dlatego prosimy o poparcie stanowiska Propozycji".

6. W jakiej kolejności przemawiają uczestnicy?

Mówcy Propozycji i Opozycji występują naprzemiennie.

Kolejność	Mówca	Czas
1	Pierwszy mówca Propozycji	2 min
2	Pierwszy mówca Opozycji	2 min
3	Drugi mówca Propozycji	4 min
4	Drugi mówca Opozycji	4 min
5	Trzeci mówca Propozycji	4 min
6	Trzeci mówca Opozycji	4 min
7	Czwarty mówca Propozycji	2 min
8	Czwarty mówca Opozycji	2 min

Łącznie przemówienia trwają **24 minuty**. Do tego dochodzi przedstawienie debaty, głosowanie i ogłoszenie wyników. Kolejność mówców w drużynie można zmienić przed kolejną debatą.

7. Jak zadawać pytania podczas debaty?

Pytania są ważną częścią debaty oksfordzkiej. Pozwalają sprawdzić argumentację przeciwników, zwrócić uwagę na nieścisłości i wprowadzić element bezpośredniej polemiki.

Dofinansowane przez Unię Europejską

Kiedy można zadawać pytania?

Pytania można zgłaszać wyłącznie podczas wystąpień drugiego i trzeciego mówcy drużyny przeciwnej. Nie można zadawać pytań pierwszemu ani czwartemu mówcy. Podczas czterominutowych przemówień **pierwsze i ostatnie 30 sekund są chronione**. Pytania można więc zgłaszać między 30. sekundą a 3. minutą i 30. sekundą wystąpienia.

Kto może zadać pytanie?

Każdy członek drużyny przeciwnej, niezależnie od tego, którą funkcję mówcy pełni.

Jak zgłosić pytanie?

1. Podnieś rękę i poczekaj na reakcję przemawiającego.
2. Nie przerywaj jego wypowiedzi.
3. Jeśli kilka osób zgłasza pytanie jednocześnie, przemawiający wybiera jedną z nich.
4. Po otrzymaniu zgody zadaj krótkie, konkretne pytanie.
5. Pytanie nie może trwać dłużej niż 15 sekund.

Mówca może przyjąć albo odrzucić pytanie. Podczas jednego przemówienia może przyjąć maksymalnie dwa pytania. Pytanie i odpowiedź wliczają się do czterech minut wystąpienia. Zegar nie jest zatrzymywany.

Przykłady dobrych pytań:

1. *„Jak Państwa drużyna uzasadnia konieczność obowiązkowego systemu, skoro możliwe są także rozwiązania dobrowolne?”*
2. *„Czy przedstawione przez Państwa korzyści uwzględniają koszty ponoszone przez małe sklepy?”*
3. *„Jak proponowane przez Państwa rozwiązanie wpłynie na osoby, które mają utrudniony dostęp do punktów zwrotu opakowań?”*

Unikaj pytań wielowątkowych, długich komentarzy oraz wypowiedzi, które w rzeczywistości są dodatkowym przemówieniem.

Dofinansowane przez Unię Europejską

8. Czy można naradzać się podczas debaty?

Tak. Członkowie drużyny mogą dyskretnie konsultować się, robić notatki, przekazywać sobie krótkie uwagi i ustalać, kto zgłosi pytanie. Nie można jednak prowadzić głośnych rozmów, przerywać przeciwnikom ani zakłócać przebiegu debaty. Warto przygotować kartkę, na której będziecie zapisywać argumenty strony przeciwnej. Pomoże to szczególnie trzeciemu i czwartemu mówcy.

Podczas debaty można korzystać z papierowych notatek. Wyszukiwanie argumentów w Internecie i kontaktowanie się z osobami spoza drużyny za pomocą urządzeń elektronicznych nie jest dozwolone, z wyjątkiem rozwiązań uzgodnionych z Organizatorem ze względów dostępności.

9. Jak zbudować dobry argument?

Pomocny może być prosty schemat:

TWIERDZENIE → UZASADNIENIE → PRZYKŁAD → WNIOSEK

Twierdzenie: Obowiązkowy system kaucyjny może zwiększać liczbę zwracanych opakowań.

Uzasadnienie: Konsument ma finansową motywację, aby nie wyrzucać opakowania, lecz oddać je do punktu zbiórki.

Przykład: Można odwołać się do doświadczeń państw stosujących podobne rozwiązania, wykorzystując aktualne, sprawdzone dane.

Wniosek: Mechanizm zwrotu kaucji może wspierać selektywną zbiórkę opakowań i realizację celów środowiskowych.

Pamiętaj: dobry argument nie polega wyłącznie na wyrażeniu opinii. Powinien pokazywać zależność przyczynowo-skutkową i być poparty odpowiednim uzasadnieniem!.

10. Jak przygotować się do tezy?

Każda drużyna powinna przygotować argumenty po obu stronach, ponieważ podczas turnieju raz będzie bronić tezy, a raz ją podważać.

Podczas przygotowań zastanówcie się:

- Jakie problemy środowiskowe ma rozwiązywać system kaucyjny?

- Jakie są jego rzeczywiste i potencjalne korzyści?
- Jakie koszty ponoszą konsumenci, przedsiębiorcy i organizatorzy systemu?
- Czy obowiązkowy charakter systemu jest niezbędny?
- Jakie rozwiązania alternatywne można zaproponować?
- Czy system jest jednakowo dostępny dla studentów, seniorów i mieszkańców różnych miejscowości?
- Jak odróżnić problemy początkowego wdrażania od trwałych wad rozwiązania?

Korzystajcie z wiarygodnych źródeł, np. publikacji instytucji publicznych, danych statystycznych, raportów oraz opracowań naukowych. Sprawdzajcie daty publikacji i oddzielajcie fakty od opinii. Nie musicie zapamiętywać dziesiątek statystyk. Lepiej dobrze rozumieć kilka argumentów niż przytaczać wiele danych bez wyjaśnienia ich znaczenia.

11. Jak pracować w drużynie międzypokoleniowej?

Wasza drużyna łączy doświadczenia dwóch pokoleń. Wykorzystajcie tę różnorodność.

Studenci mogą wnosić wiedzę akademicką, doświadczenie w korzystaniu z technologii i umiejętność wyszukiwania informacji. Seniorzy mogą dzielić się doświadczeniem życiowym, znajomością lokalnych problemów i praktyczną perspektywą codziennych zakupów. Nie są to jednak sztywne role – każdy uczestnik może mieć inne kompetencje i zainteresowania.

Przed turniejem warto:

1. Poznać się i wymienić kontaktami.
2. Wspólnie przeanalizować tezę.
3. Przygotować argumenty Propozycji i Opozycji.
4. Podzielić zadania pomiędzy czterech mówców.
5. Przećwiczyć przemówienia z zegarkiem.
6. Ustalić sposób robienia notatek i zgłaszania pytań.
7. Przećwiczyć krótką debatę we własnym gronie.

Każdy uczestnik powinien mieć realny wpływ na przygotowanie zespołu.

Dofinansowane przez Unię Europejską

12. Kto decyduje o zwycięstwie?

Zwycięzcę każdej debaty wybiera publiczność.

Po zakończeniu przemówień Marszałek zaprosi widzów do głosowania za pomocą Kahoot lub innego wskazanego narzędzia.

Publiczność powinna oceniać przede wszystkim:

- logiczność i spójność argumentacji;
- jakość uzasadnienia i wykorzystanych przykładów;
- umiejętność reagowania na argumenty przeciwników;
- przekonujący sposób prezentacji stanowiska;
- kulturę wypowiedzi.

Nie głosujemy na drużynę, z której poglądami prywatnie się zgadzamy, lecz na tę, która lepiej obroniła swoje stanowisko.

Uczestnicy turnieju nie biorą udziału w głosowaniu, także wtedy, gdy ich drużyna odpoczywa. Za zwycięstwo drużyna otrzymuje 3 punkty, za remis 1 punkt, a za porażkę 0 punktów. O końcowym miejscu decyduje suma punktów, a przy remisie stosuje się dodatkowe kryteria określone w regulaminie.

13. Kilka praktycznych wskazówek

Mów do publiczności. Nie musisz cały czas patrzeć na przeciwników. Staraj się nawiązywać kontakt wzrokowy ze słuchaczami.

Mów spokojnie i wyraźnie. Nie chodzi o wypowiedzenie jak największej liczby słów, lecz o przekazanie zrozumiałych argumentów.

Nie czytaj całego przemówienia z kartki. Możesz mieć notatki, ale spróbuj mówić własnymi słowami.

Słuchaj przeciwników. Najlepsza polemika odnosi się do tego, co rzeczywiście powiedziała druga drużyna.

Szanuj rozmówców. Krytykuj argumenty, a nie osoby.

Pilnuj czasu. Ćwicz przemówienia tak, aby zakończyć je przed upływem limitu.

Dofinansowane przez Unię Europejską

Nie obawiaj się pomyłek. Turniej ma również charakter edukacyjny. To okazja do zdobycia doświadczenia i rozwijania kompetencji.

14. Co wydarzy się przed turniejem?

Po zakończeniu rekrutacji otrzymasz wiadomość z potwierdzeniem udziału, informacją o składzie drużyny oraz przydzielonych stronach debaty.

Organizator przekaże również materiały pomocnicze dotyczące systemu kaucyjnego i zaproponuje spotkanie przygotowawcze, podczas którego będzie można poznać zasady turnieju, przećwiczyć wystąpienia i zadać pytania.

Pamiętaj: nie musisz być zawodowym mówcą. Najważniejsze są przygotowanie, współpraca i gotowość do wysłuchania drugiej strony.

Do zobaczenia 26 listopada 2026 r.!

Dofinansowane przez
Unię Europejską